

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ - Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Exclūsus ab insidiatōribus Caligulae, recesserat in diaetam, cui nomen est Hermaeum. Paulo post rumōre caedis exterritus prorepsit ad solarium proximum et inter vela praetenta foribus se abdidit. Discurrens miles pedes eius animadvertit.

.....
Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: «ego libenter tibi meā sede cedo». Hoc dictum paulo post res ipsa confirmāvit. Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amāvit; postea is puellam in matrimonium duxit.

.....
Caesar ex captīvis cognoscit quae apud Cicerōnem gerantur quantōque in periculo res sit. Tum cuidam ex equitibus Gallis persuādet ut ad Cicerōnem epistulam deferat. Curat et providet nē, interceptā epistulā, nostra consilia ab hostibus cognoscantur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

- nomen** : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
caedis : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
vela : την κλητική του πληθυντικού αριθμού
foribus : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
puellae : την ίδια πτώση στον άλλον αριθμό
sede : τη γενική του πληθυντικού αριθμού
Hoc : την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
res : την αφαιρετική του ενικού αριθμού
cuidam : την αιτιατική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
nostra : την ονομαστική του ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 10

ΤΕΛΟΣ 1ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

- B1β.** Να γράψετε για τις παρακάτω λέξεις:
proximum	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
longā	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
libenter	: τον υπερθετικό βαθμό
multum	: τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5
Σύνολο μονάδων 15

- B2α.** Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

recesserat	: την αφαιρετική του σουπίνου
prorepsit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
animadvertit	: την ονομαστική του ενικού αριθμού της μετοχής του ενεστώτα στο θηλυκό γένος
rogāvit	: το ίδιο πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
dixit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
gerantur	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην παθητική περιφραστική συζυγία (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
sit	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα
persuādet	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
deferat	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή και την αφαιρετική του γερουνδίου.

Μονάδες 10

- B2β.** **mortua est:** να γράψετε το ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική όλων των χρόνων (όπου είναι αναγκαίο, να λάβετε υπόψη το υποκείμενο του ρήματος).

Μονάδες 5
Σύνολο μονάδων 15

- Γ1α.** Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

ab insidiatōribus	: είναι.....	στο
cui	: είναι.....	στο.....
standi	: είναι.....	στο

Μονάδες 6

- Γ1β.** Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«... **ut [Gallus] ad Cicerōnem epistulam deferat**» (μονάδες 3).
«... **nē nostra consilia ab hostibus cognoscantur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 7

- Γ1γ.** «**ad solarium**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η απομάκρυνση από τόπο.

Μονάδες 2
Σύνολο μονάδων 15

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

Γ2α. Στο δεύτερο κείμενο («**Tandem [...] duxit**»), αφού εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις, να τις καταγράψετε στο τετράδιό σας (μονάδες 3) και να αναγνωρίσετε το είδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Γ2β. «**quae apud Cicerōnem gerantur**»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «**[Claudius] inter vela praetenta foribus se abdidit**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση χρησιμοποιώντας ως υποκείμενο το «**tu**» και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδες 2

Γ2δ. «**exterritus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 2) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Σύνολο μονάδων 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ωρα δυνατής αποχώρησης: 10.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1.** Όταν διώχτηκε από τους δολοφόνους του Καλιγούλα, είχε αποσυρθεί σε μια θερινή κατοικία, της οποίας το όνομα είναι Ερμαίο. Λίγο αργότερα, τρομοκρατημένος (ή επειδή τρομοκρατήθηκε) από τα νέα της σφαγής, σύρθηκε προς το πιο κοντινό λιακωτό και κρύφτηκε ανάμεσα στα παραπετάσματα που κρέμονταν μπροστά στην πόρτα. Ένας στρατιώτης που (ή καθώς) έτρεχε εδώ κι εκεί παρατήρησε τα πόδια του·

.....
Τελικά η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου». Αυτόν τον λόγο λίγο αργότερα επιβεβαίωσε η ίδια η πραγματικότητα. Πέθανε δηλαδή η Καικιλία, την οποία ο Μέτελλος, όσο ζούσε, την αγάπησε πολύ· αργότερα αυτός παντρεύτηκε την κοπέλα (οδήγησε την κοπέλα σε γάμο).

.....
Ο Καίσαρας πληροφορείται από τους αιχμαλώτους τι συμβαίνει στο στρατόπεδο του Κικέρωνα και σε πόσο μεγάλο κίνδυνο βρίσκονται τα πράγματα (ή: και πόσο κρίσιμη είναι η κατάσταση). Τότε πείθει κάποιον από τους Γαλάτες ιππείς να μεταφέρει μια επιστολή στον Κικέρωνα. Φροντίζει και προνοεί να μην μαθευτούν τα σχέδιά μας από τους εχθρούς, αν αρπάξουν την επιστολή.

- B1**
- α.** nomen → nomina
caedis → caedium
vela → vela
foribus → fores
puellae → puellis
sede → sedum
Hoc → hae
res → re
cuidam → quiddam
nostra → nostra
- β.** proximun → propius
longa → longiora
libenter → libentissime
multum → plus, plurimum
- B2**
- α.** recesserat → recessu
prorepsit → prorepunt
anadvertit → animadvertens
rogavit → roget
dixit → dic
gerantur → gerenda sunt
sit → sunt
persuadet → persuaserunt
deferat → defer, deferendo
- β.** ΥΠΤ ΕΝΣ : moriatur
ΥΠΤ ΠΡΤ : moreretur
ΥΠΤ ΜΕΛ : moritura sit

ΥΠΤ ΠΡΚ : mortua sit
ΥΠΤ ΥΠΡΣ : mortua esset

- Γ1**
- α.** ab insidiatoribus → είναι εμπρόθετος του ποιητικού αιτίου στο exclusus cui → είναι δοτική προσωπική κτητική στο est standi → είναι απρόθετη γενική γερονδίου ως συμπλήρωμα, γενική αντικειμενική στο mora
 - β.** «ut ad Ciceronem epistula deferatur (a Gallo)»
«ne hostes nostra consilia cognoscant»
 - γ.** ad solarium → απομάκρυνση : ex / de/ ab solario
- Γ2**
- α.** «**ut sibi paulisper loco cederet**» → δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση

«**quam Metellus multum amavit**» → δευτερεύουσα αναφορική επιθετική προσδιοριστική (στο Caecilia) πρόταση.

«**dum vixit**» → δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση
 - β.** «**quae apud Ciceronem gerantur**»: δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση μερικής άγνοιας
Εκφέρεται με Υποτακτική, όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις, γιατί θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης. Συγκεκριμένα με Υποτακτική Ενεστώτα, γιατί σε εξάρτηση από Αρκτικό χρόνο (cognoscit) δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.
 - γ.** Tu inter vela praetenta foribus te abdidisti
 - δ.** Αντικειμενική αιτιολογία : quod (quia / quoniam) exterritus erat
Αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας : cum exterritus esset

Τα θέματα επιμελήθηκαν οι φιλόλογοι :

Παπακανέλλου Αγγελική

Τσιβιλή Εύκλεια

Γιαννοπούλου Μαρία